SIRA CONSULTING

Regeldrukverkenning Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)

Onderzoek naar de gevolgen voor de regeldruk van burgers en professionele hulpverleners

Regeldrukverkenning Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)

Onderzoek naar de gevolgen voor de regeldruk van burgers en professionele hulpverleners

Bilthoven, 1 juli 2021 – definitieve versie

Auteurs

[redacted]

[redacted]

SIRA CONSULTING

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**4**
2	**Onderzoeksverantwoording**	**6**
3	**Het wetsvoorstel**	**7**
4	**Analyse regeldrukeffecten Wams**	**9**
4.1	Analyse van de Wams	9
4.2	Regeldrukeffecten burgers	12
4.3	Regeldrukeffecten professionals	12
5	**Kosten en opbrengsten (P)**	**15**
5.1	Kennisname	15
5.2	Regeldrukeffecten burgers	16
5.3	Regeldrukeffecten professionals	19
6	**Omvang van de doelgroepen (Q)**	**23**
7	**Regeldrukeffecten (P x Q)**	**26**
7.1	Kennisname	26
7.2	Regeldrukeffecten burgers	26
7.3	Regeldrukeffecten professionals	27
8	**Resultaatoverzicht**	**30**
	Bijlagen	
I	Geraadpleegde bronnen	32
II	Samenvatting interviews	33

1 Inleiding

Het Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) beoogt te regelen dat gemeenten in specifieke situaties de ruimte krijgen om te onderzoeken of mensen kampen met gestapelde problemen, en welke partijen nodig zijn om de problemen op te lossen. Het doel is meer gecoördineerde en 'integrale' hulp voor kwetsbare mensen. Het wetsvoorstel strekt tot wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) en, via zogenaamde 'spiegelbepalingen', de Jeugdwet (Jw), de Participatiewet (Pw) en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Het wetsvoorstel stelt gemeenten in staat om bovengenoemde wetten in samenhang met elkaar uit te voeren, domein overstijgende problematiek gecoördineerd aan te pakken en de daarvoor benodigde gegevens te verwerken. In maart 2020 is de internetconsultatie van het wetsvoorstel geopend en in juni 2020 afgesloten.

Tijdens de internetconsultatie is het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) gevraagd te adviseren over de regeldrukgevolgen van het wetsvoorstel. Het ATR stelt in zijn advies dat nut en noodzaak van de wet toereikend zijn beschreven. Dat geldt ook voor de minder belastende alternatieven en de werkbaarheid van de maatregelen. Echter, de regeldrukparagraaf schiet naar het oordeel van de ATR te kort en vergt aanvulling met een beschrijving en berekening van de gevolgen voor de regeldruk van burgers en professionele hulpverleners conform de rijksbrede methodiek. Het ministerie van VWS heeft aan Sira Consulting gevraagd om hiervoor een regeldrukonderzoek[1] uit te voeren.

Onze aanpak op hoofdlijnen

Voor dit regeldrukonderzoek hebben wij een beperkt bronnenonderzoek uitgevoerd dat bestond uit het opsporen en combineren van onder meer (vak)literatuur, kamerstukken, rapporten, verslagen en de resultaten van internet search. Daarna hebben we het wetsvoorstel geanalyseerd op de te verwachten (positieve en negatieve) gevolgen voor de regeldruk. We hebben beschreven hoe het wetsvoorstel kan bijdragen aan betere en meer gecoördineerde hulp voor kwetsbare mensen door betere samenwerking met aangrenzende domeinen zoals zorg, onderwijs en wonen. Tenslotte hebben we – op basis van bronnen en standaardtijdsbestedingstabellen en uurtarieven in het Handboek Meting Regeldrukkosten (EZK, 2018) – een *indicatieve* (modelmatige) berekening opgesteld van de verwachte regeldrukeffecten. De resultaten van de berekening zijn besproken, en indien nodig bijgesteld, met veldpartijen[2] door middel van het afnemen van diepte-interviews. Er zijn acht belangenorganisaties (o.a. BVKZ en de Patiëntenfederatie) en zorgaanbieders (o.a. 's Heeren Loo, Youké en Reinaerde) geïnterviewd die een belangrijke rol vervullen op het gebied van de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Vanwege de beperkte beschikbare tijd is met opdrachtgever afgesproken alleen partijen op deze terreinen te interviewen. We hebben de resultaten geconsolideerd en vastgelegd in de voorliggende rapportage. Dit rapport maakt de regeldrukeffecten van Wams transparant inzichtelijk en is geschikt voor het invullen van de regeldrukparagraaf in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel en het afleggen van verantwoording over de regeldrukeffecten aan de Eerste en Tweede Kamer.

---

[1] Een regeldrukonderzoek geeft een vereenvoudigde weergave van het wetsvoorstel Wams. Het doel van het regeldrukonderzoek is om de effecten van het wetsvoorstel Wams op hoofdlijnen in beeld te brengen.

[2] Voor het extern valideren van de indicatieve regeldrukberekening is een 'praktijktoets' in de periode februari tot en met juni 2021 uitgevoerd. De VNG heeft in deze periode ook een uitvoeringstoets uitgevoerd en de DPIA voor gemeenten beschikbaar. De VNG beschikt over de resultaten hiervan.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 leggen we de verantwoording van het onderzoek uit. In hoofdstuk 3 hebben we, naar aanleiding van onze analyse, een samenvatting geschreven over het wetsvoorstel. In hoofdstuk 4 hebben we het wetsvoorstel kwalitatief geanalyseerd. We hebben in hoofdstuk 5 aandacht besteed aan de 'P' – de regeldrukeffecten van het wetsvoorstel – en in hoofdstuk 6 aan de 'Q' – een indicatie van de orde van grootte van het probleem. Hoofdstuk 7 bevat de modelmatige berekening van de verwachte regeldrukeffecten en hoofdstuk 8 bevat onze resultaten.

2 Onderzoeksverantwoording

Methodiek

Voor het inzichtelijk maken van de regeldrukeffecten die voortkomen uit de Wet aanpak meervoudige samenhangende problematiek sociaal domein (Wams) maken wij gebruik van de rijksbreed gehanteerde methodiek voor het kwalificeren en kwantificeren van administratieve lasten en regeldruk zoals beschreven in het Handboek Meting Regeldrukkosten (EZK, 2018). Het betreft een modelmatige benadering.

Definitie van regeldrukeffecten

Om haar publieke belangen te kunnen waarborgen, legt de overheid verplichtingen op tot het doen of nalaten van handelingen of gedragingen. Daarnaast legt zij verplichtingen op tot het verschaffen van informatie over die handelingen en gedragingen. Om aan deze verplichtingen te voldoen, moeten (administratieve) handelingen worden uitgevoerd. De positieve en negatieve effecten die de doelgroepen (voor dit onderzoek zijn dat burgers en professionals) hiervan ondervinden, zijn gedefinieerd als regeldruk.

Het kwalificeren en kwantificeren van regeldruk

Voor het kwantificeren (berekenen) van regeldrukeffecten worden de kosten van administratieve handelingen of inhoudelijke verplichtingen (P) vermenigvuldigd met het aantal burgers of professionals of handelingen (Q) waarop deze van toepassing zijn. De kosten voor handelingen worden berekend als het product van de tijdsbesteding en het uurtarief. Bij het berekenen van regeldruk wordt verder onderscheid gemaakt tussen:

- Eenmalige regeldruk – dit zijn lasten of opbrengsten die voortkomen uit (informatie)verplichtingen die eenmalig moeten worden uitgevoerd bij introductie van nieuwe regels of wijziging van bestaande regels.
- Structurele regeldruk – dit zijn lasten of opbrengsten die voortkomen uit (informatie)verplichtingen die steeds opnieuw of jaarlijks moeten worden uitgevoerd om te kunnen voldoen aan de in de regelgeving opgelegde verplichtingen.

Onderzoeksverantwoording

Bij het inzichtelijk maken van regeldrukeffecten wordt gebruik gemaakt van een *modelmatige* weergave van de werkelijkheid[3]; het zogenaamde standaardkostenmodel (SKM). Met behulp van dit instrument is het mogelijk om bij verandering van bestaande of introductie van nieuwe wet- en regelgeving, het effect op de regeldruk te berekenen en inzichtelijk te maken. Het SKM maakt dit mogelijk tegen een zo efficiënt mogelijke inzet van middelen en op een voor alle departementen vergelijkbare wijze. De kracht van het werken met het SKM is dat er een grote voorspellende werking van uitgaat. Het nadeel is dat gewerkt wordt op basis van aannames, het gaat immers om een toekomstige (beoogde) situatie.

Uit 'Meten is Weten 2' van het ministerie EL&I (2008):

"(...) het is van belang om hierbij op te merken dat het (SKM) te allen tijde een theoretische benadering van de werkelijkheid blijft. De uitkomst van een administratieve lastenmeting voor bedrijven zal nooit een 100% accurate weergave kunnen zijn van de feitelijk gemaakte administratieve kosten. Toch laten zowel de opgedane Nederlandse, Engelse als Deense ervaringen tot op heden zien dat bedrijven, dankzij deze methode, de besteding van tijd en middelen beter kunnen inschatten met betrekking tot afzonderlijke regelgeving dan ooit eerder met andere onderzoeksmethoden."

[3] Modellen blijven echter altijd een *benadering* en *vereenvoudiging* van de werkelijkheid.

3 Het wetsvoorstel

Het concept Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)[4] heeft tot doel enkele knelpunten met betrekking tot gegevensuitwisseling bij meervoudige problematiek weg te nemen. Het wetsvoorstel creëert de bevoegdheid voor gemeenten om gegevens tussen partijen uit het sociaal domein en 'aanpalende domeinen' uit te wisselen die nodig zijn voor een integrale en gecoördineerde aanpak[5] van de problematiek van burgers[6]. Zo kan ervoor worden gezorgd dat burgers betere en op elkaar afgestemde zorg en ondersteuning ontvangen en kan de mate van zelfredzaamheid en participatie in de samenleving van deze personen worden behouden of zelfs vergroot. Het wetsvoorstel wijzigt de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) en bevat tegelijkertijd, via zogenoemde 'spiegelbepalingen', de Jeugdwet (Jw), Participatiewet en de Wet gemeenschappelijke schuldhulpverlening (Wet gs).

Het wetsvoorstel kent, op hoofdlijnen weergegeven, twee aanleidingen voor de gemeente (het college van burgermeester en wethouders, hierna: het college) om een onderzoek te doen en daarbij gegevens te verwerken (uitvragen, opslaan etc.).

In de eerste situatie ligt het initiatief bij de burger (de 'cliënt') zelf. Het wetsvoorstel geeft gemeenten de opdracht om een onderzoek te doen indien een burger zelf een verzoek doet om een dienst uit het sociaal domein (bijvoorbeeld huishoudelijke hulp uit de Wmo 2015) en naar aanleiding van dat verzoek blijkt dat er mogelijk sprake is van meervoudige problematiek[7] ('er is meer aan de hand'). Ontvangt de burger al meerdere diensten uit het sociaal domein (bijv. naast huishoudelijke hulp ook schuldhulpverlening) of uit het sociaal domein en 'aanpalende domeinen' (bijv. huishoudelijke hulp en geestelijke gezondheidszorg), dan kan hij de gemeente verzoeken om een onderzoek te doen. Het onderzoek zal zich richten op de aard van de problemen en op de vraag of die zodanig met elkaar samenhangen, dat een gecoördineerde aanpak wenselijk is.

In de tweede situatie komt het verzoek een onderzoek te doen naar de problematiek van een derde partij (een professional) die al betrokken is bij een cliënt (en eventueel diens gezin). Er moet dan sprake zijn van ernstige problemen waarbij de samenwerking tussen verschillende hulpverleners niet voldoende van de grond komt. De partij die het verzoek

---

[4] Bron: Concept Memorie van Toelichting, januari 2021

[5] Gecoördineerde aanpak: '*een aanpak waarbij de dienstverlening en interventies van het college en partijen in het sociaal domein en zo nodig aanpalende domeinen, zo goed mogelijk op elkaar zijn afgestemd en zo nodig worden bijgesteld, om zodoende de problemen van de cliënt en eventueel betrokken gezinsleden te verminderen of op te lossen en hen te ondersteunen bij het verbeteren van zelfredzaamheid en participatie*'.

Bron: Concept Memorie van Toelichting, januari 2021

[6] Sociaal domein: '*maatschappelijke ondersteuning als bedoeld in deze wet, jeugdhulp, kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering als bedoeld in de Jeugdwet, schuldhulpverlening als bedoeld in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening of ondersteuning op grond van de Participatiewet*'. Aanpalende domeinen: '*publieke gezondheidszorg, geneeskundige zorg, langdurige zorg, geestelijke gezondheidszorg, onderwijs, welzijn, wonen anders dan beschermd wonen op grond van deze wet, werk of ander inkomen, met uitzondering van inkomen op grond van de Participatiewet, inburgering, en openbare orde en veiligheid, waaronder reclassering*'.

Bron: Concept Wetsvoorstel Wams, januari 2021

[7] Meervoudige problematiek: '*meerdere samenhangende problemen van een persoon of meerdere samenhangende problemen van gezinsleden, die betrekking hebben op meerdere aspecten van het sociaal domein, of op het sociaal domein en aanpalende domeinen*'.

Bron: Concept Memorie van Toelichting, januari 2021

doet verwacht dat een gecoördineerde aanpak kan bijdragen aan het oplossen of verminderen van de ernstige problemen[8]. Het college betrekt de cliënt (en eventueel diens gezin) zo mogelijk bij het onderzoek alsook partijen die al diensten verlenen aan de cliënt zoals Jeugdzorg, wijkteam, een psycholoog of een reclasseringsambtenaar. Als het onderzoek of de gecoördineerde aanpak daartoe aanleiding geven, kan een casusoverleg georganiseerd worden. Tijdens zo'n overleg bespreken de betrokken professionals, bij voorkeur in aanwezigheid van de cliënt(en) zelf, de problemen en de onderlinge samenhang daarvan en de rol en inzet van elke partij bij de gecoördineerde aanpak in de praktijk. Zo kan worden voorkomen dat partijen langs elkaar heen werken.

Het wetsvoorstel beoogt een juridische grondslag te bieden voor de verwerking van persoonsgegevens bij meervoudige samenhangende problematiek conform de Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG). Hiermee wordt wettelijk vastgelegd dat (a) gemeenten persoonsgegevens mogen verwerken voor de gecoördineerde aanpak van meervoudige samenhangende problematiek, en dat (b) partijen die betrokken zijn bij de gecoördineerde aanpak de persoonsgegevens mogen ontvangen en verwerken. Binnen de gecoördineerde aanpak mogen alleen noodzakelijke gegevens gedeeld worden om de totstandkoming van de aanpak te realiseren. Naast het niet te veel of te weinig delen van gegevens moet er ook rekening gehouden worden met doelbinding en (beroeps)geheimhouding. Op deze wijze wordt de privacy van de burger gewaarborgd.

Het onderzoek en de gecoördineerde aanpak komt in samenspraak met de burger(s) tot stand; hij of zij heeft er immers zelf om gevraagd. Dat kan anders zijn indien sprake is van (een vermoeden van) ernstige problematiek - dan komt de samenspraak mogelijk niet tot stand[9]. In dat geval wordt de burger "zo mogelijk" betrokken bij het onderzoek en de gecoördineerde aanpak. Ook dan kan een burger hulp weigeren: de Wams heeft geen betrekking op gedwongen zorg. Dit geldt uiteraard niet voor interventies waartoe partijen zelf bevoegd zijn, bijvoorbeeld handhaving leerplicht, optreden na een melding bij Veilig Thuis of uithuiszetting bij ernstige overlast.

[8] Parafrasering van artikel 2.3.a.1. en 2.3.a.4 van het wetsvoorstel.

[9] Zie voetnoot 15 voor een toelichting van het begrip ernstige problematiek.

4 Analyse regeldrukeffecten Wams

In dit hoofdstuk hebben we het wetsvoorstel Wams geanalyseerd op de gevolgen voor de regeldruk voor burgers en professionele hulpverleners. We kijken onder meer naar hoe het wetsvoorstel kan bijdragen aan betere en meer gecoördineerde hulp voor kwetsbare burgers, doordat het onduidelijkheden wegneemt over het verwerken van noodzakelijke gegevens voor integrale dienstverlening.

4.1 Analyse van de Wams

Alvorens een gemeente kan komen tot een gecoördineerde aanpak bij meervoudige samenhangende problematiek, moet er melding gemaakt worden van een probleem (of potentiële meervoudige samenhangende problematiek). In de praktijk komt dit neer op twee situaties[10]:

1. *Een burger doet zelf een verzoek om een dienst uit het sociaal domein en bij of naar aanleiding van dat verzoek blijkt dat er mogelijk sprake is van meervoudige samenhangende problematiek*. Het betreft burgers die zich bewust zijn van de problematiek in hun levenssituatie en hulp nodig hebben en zich wenden tot een gemeentelijke loket in het sociaal domein. Naar aanleiding van het verzoek onderzoekt een gemeente de levenssituatie en de aard van de problematiek. Uit dit onderzoek kan blijken dat er (vermoedelijk) sprake is van meervoudige samenhangende problematiek. In dat geval moet of kan de gemeenten komen tot een gecoördineerde aanpak[11].
2. *Een professional signaleert ernstige meervoudige samenhangende problematiek*. Een professional staat al in direct contact met de burger(s). Wanneer een professional het vermoeden heeft dat er sprake is van ernstige meervoudige samenhangende problematiek en vermoedt dat er een gebrek is aan coördinatie en afstemming met andere partijen (die betrokken zijn bij of expertise hebben over het betreffende probleem), dan kan de professional bij de gemeente aangeven dat een gecoördineerde aanpak kan bijdragen aan het oplossen of verminderen van ernstige problemen.

Als blijkt dat er sprake is van enkelvoudige problematiek of meervoudige niet-samenhangende problematiek, dan is er geen sprake van ondersteuning vanuit de Wams. Op meervoudige samenhangende problematiek heeft de Wams wel betrekking: de gemeente heeft de wettelijke taak en bevoegdheid om te komen tot een gecoördineerde aanpak:

Tekstkader 1. Wettelijke taken gemeenten

Gemeenten, formeel is dit het college van burgemeesters en wethouders (college), hebben een coördineerde rol wanneer een integrale en gecoördineerde aanpak vorm moet worden gegeven. Wanneer een burger een verzoek doet om een dienst uit het sociaal domein en bij of naar aanleiding van dat verzoek blijkt dat er mogelijk sprake is van meervoudige samenhangende problematiek of wanneer

[10] Bron: Concept Memorie van Toelichting, versie januari 2021.
Een derde situatie, van het Meldpunt niet acute zorg, blijft buiten beschouwing van dit onderzoek.

[11] Het 'moet' bij ernstige problematiek en het 'kan' wanneer er sprake is van meervoudige samenhangende problematiek.

een professional aangeeft dat een gecoördineerde aanpak kan bijdragen aan het oplossen of verminderen van ernstige problemen[12] dan hebben gemeenten de wettelijke taak om een *onderzoek* uit te voeren: zij moeten uitzoeken wat de aard is van de problematiek, welke hulp (eventueel) al wordt geboden, welke hulp nodig is, en welke professionals of hulpverlenende organisaties betrokken moeten worden. Als er sprake is van meervoudige samenhangende problematiek dan kan het zinvol zijn om een *casusoverleg* te organiseren. In het casusoverleg komen partijen die relevant zijn voor het oplossen van de meervoudige samenhangende problematiek bij elkaar: de gemeente, de burger(s) en de professionals dan wel hulpverlenende organisaties[13]. Er wordt besproken wat de aard is van de problematiek, hoe deze het best kan worden opgelost en welke partijen hier een rol in gaan spelen. Hierbij zijn de individuele behoeften van de burger leidend. Er worden duidelijke afspraken gemaakt omtrent de rol en inzet van de partijen: zo werken oplossingen voor meerdere problemen elkaar niet tegen. Na het opstellen van een integrale aanpak, worden er afspraken gemaakt rondom de *coördinatie* van het traject. Een partij vanuit de gemeenten kan aangewezen worden als coördinator, maar deze taak kan ook uitbesteed worden aan een van de andere betrokken partijen.

De Wams zal een wettelijke grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens conform de AVG doorvoeren. Hierdoor hebben gemeenten een juridische basis om de integrale aanpak te coördineren: tijdens het casusoverleg kunnen zij persoonsgegevens van burgers en de aard van de problematiek delen met de betrokken partijen. Het gevolg is dat professionals in staat zijn om hun taken gemakkelijker uit te voeren en hierdoor de juiste hulp kunnen verlenen. Dit draagt bij aan het bieden van de benodigde ondersteuning aan de burger.

Tekstkader 2. Verwerken van persoonsgegevens

De rechtmatige verwerking van de persoonsgegevens[14] van de burger moet worden gewaarborgd door elke partij (gemeente, professional, hulpverlenende organisatie) die hier mee in aanraking komt[15]. In de praktijk betekent dit dat er beperkingen en voorwaarden verbonden zijn aan het delen van persoonsgegevens aan andere partijen:

- De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) stelt dat er een afhankelijkheidsrelatie dan wel een machtsverhouding is tussen de gemeente en de burger. De burger is afhankelijk van de gemeente om de benodigde hulp te ontvangen. Daarom is er geen sprake van een vrijwillige toestemming van de burger aan de gemeente en kunnen de betreffende persoonsgegevens niet gedeeld en verwerkt worden. De Wams zorgt voor een wettelijke verankering van taken (o.a. door het toevoegen van een nieuwe paragraaf 3a aan de Wmo (2015) zodat er een geldige rechtsgrondslag is (die op grond van de AVG vereist is) om rechtmatig gegevens te kunnen verwerken. Gemeente mogen persoonsgegevens verwerken indien er sprake is van meervoudige samenhangende problematiek aangezien dit noodzakelijk om de integrale aanpak te coördineren en uit te voeren (en het maatschappelijk belang te bewaken).

[12] Bron: Concept Memorie van Toelichting, januari 2021

[13] Ook andere partijen kunnen, zoals de politie, betrokken worden bij de gecoördineerde aanpak.

[14] Onder persoonsgegevens wordt onder meer verstaand: naam, adres, postcode, woonplaats en telefoonnummers. De bijzondere persoonsgegevens, zoals genoemd door AP, worden bij wet extra beschermd. Dit is ook het geval rondom de gecoördineerde aanpak rond multiproblematiek. Onder bijzondere persoonsgegevens wordt onder meer verstaan: etniciteit, religie, gezondheid, seksueel gedrag, genetische gegevens en biometrische gegevens. Ook strafrechtelijke gegevens vallen onder persoonsgegevens: voor de verwerking van deze gegevens worden extra eisen gesteld.

[15] Bron: Concept Memorie van Toelichting, januari 2021

- Voor zover nodig kunnen persoonsgegevens van de burger worden gedeeld tussen de betrokken partijen. Dit betekent dat (a) partijen (delen van) de persoonsgegevens mogen verwerken voor het uitvoeren van hun taken, en (b) dat alleen de partijen die worden betrokken bij de gecoördineerde aanpak, de gegevens mogen verwerken.
- De coördinator verstrekt persoonsgegevens aan een bij de gecoördineerde aanpak betrokken partij alleen voor zover die gegevens noodzakelijk zijn voor de bijdrage van die partij aan de gecoördineerde aanpak, met dien verstande dat gegevens over gezondheid of gegevens van strafrechtelijke aard slechts kunnen worden verstrekt voor zover die partij op grond van een wettelijk voorschrift bevoegd is tot het verwerken daarvan. De coördinator draagt alle gegevens die hij heeft verwerkt voor de uitoefening van zijn taak, over aan het college als de gecoördineerde aanpak is beëindigd.

Een belangrijke leidraad in de Wams is dat de gecoördineerde aanpak en de verwerking van persoonsgegevens zoveel mogelijk in samenspraak wordt gedaan met de burger(s): de burger heeft het recht om zelf de regie te voeren. De individuele behoeften die de burger nodig heeft om de mate van zelfredzaamheid en participatie te behouden en te vergroten zijn leidend: de burger kan de reikwijdte van het onderzoek, uitgevoerd door de gemeente, bepalen. De afstemming tussen de gemeente, de burger(s) en hulpverleners is nodig om een aanpak te creëren die voor de burger het meest ondersteunend is. De burger kan ook bepalen in hoeverre deze afstemming plaatsvindt. Echter, dit is niet het geval bij ernstige problematiek: dan wordt de burger zoveel mogelijk betrokken.

Tekstkader 3. Betrokkenheid van de burger

De aard van de meervoudige samenhangende problematiek maakt uit of een gecoördineerde aanpak in samenspraak met de burger wordt opgesteld of dat de burger zoveel mogelijk wordt betrokken:

- *Samenspraak*: de gecoördineerde aanpak wordt in samenspraak met de burger opgesteld als de burger zelf een melding heeft gemaakt en het geen ernstige problematiek betreft. Ook wordt de burger bij de gecoördineerde aanpak betrokken: de totstandkoming van de gecoördineerde aanpak wordt besproken waarnaar er tot een oplossing wordt gekomen. Hierbij blijven de individuele behoeften van de burger(s) leidend.
- *Betrokkenheid*: de gecoördineerde aanpak wordt opgesteld met betrokkenheid van de burger als er sprake is van ernstige problematiek[16]. Vanwege de ernstige situatie zal de burger zoveel mogelijk betrokken zijn bij de totstandkoming van de gecoördineerde aanpak.

In de voorliggende regeldrukverkenning worden de wettelijke taken die de gemeenten moeten uitvoeren om tot een gecoördineerde aanpak te komen, niet meegenomen. Dit

[16] Ernstige problematiek: '*het gaat om voortdurende of terugkerende samenhangende problematiek, terwijl vanwege de aard of complexiteit van de problemen, maatschappelijke teloorgang of een lage kwaliteit van leven en welzijn dreigt of al aan de orde is. De persoon die het betreft vraagt of accepteert geen of selectief/geen consistente hulp, terwijl de omgeving van deze persoon of personen gedurende langere tijd of telkens opnieuw problemen, hinder of overlast ervaart doordat de problematiek niet wordt verminderd of opgelost*'.
Bron: Concept Memorie van Toelichting, januari 2021

zijn uitvoerende taken (*uitvoeringslasten*[17]). Deze vallen niet onder de definitie van regeldruk[18].

4.2 Regeldrukeffecten burgers

Het proces van de totstandkoming en de uitvoering van de **gecoördineerde aanpak** inclusief de **verwerking van persoonsgegevens** kan zorgen voor regeldruk(vermindering):

- Burgers verstrekken informatie aan de gemeente over hun levenssituatie en de aard van de problematiek wanneer de gemeente hier onderzoek naar doet.
- Burgers nemen deel aan het casusoverleg waarbij gekomen wordt tot een gecoördineerde aanpak. Zij gaan in gesprek met alle partijen (gemeenten en professionals) die betrokken zijn bij het oplossen van de meervoudige samenhangende problematiek en hoeven om die reden minder vaak informatie te verstrekken over hun levenssituatie en de aard van de problematiek: afspraken worden op elkaar afgestemd zodat oplossingen voor problemen elkaar niet tegenwerken.
- Burgers hoeven minder vaak hun persoonsgegevens te delen wanneer zij melding doen van een probleem[19].
- Burgers hebben één duidelijk aanspreekpunt over de verantwoordelijke voor het verwerken en delen van hun persoonsgegevens – indien er sprake is van meervoudige samenhangende problematiek. Bij alle vragen omtrent de gegevensverwerking kan de burger terecht bij één partij, namelijk de gemeente of een door de gemeente aangewezen partij, in plaats van naar alle hulpverlenende organisaties.

4.3 Regeldrukeffecten professionals

Het proces van de totstandkoming en de uitvoering van de **gecoördineerde aanpak** inclusief de **verwerking van persoonsgegevens** kan zorgen voor regeldruk(vermindering):

- Professionals verstrekken, voor zover noodzakelijk, informatie over de aard van de problematiek van de betreffende cliënt wanneer de gemeente hier onderzoek naar doet. Deze informatie kan worden gebruikt tijdens het casusoverleg en ter totstandkoming van de gecoördineerde aanpak.
- Professionals nemen, indien uitgenodigd, deel aan een casusoverleg en verwerken persoonsgegevens van de burger indien zij onderdeel uitmaken van de gecoördineerde aanpak.

---

[17] Ten behoeve van de afbakening tussen bedrijfsleven en overheid worden in het handboek alle instanties die voornamelijk gecontroleerd én gefinancierd worden door de Rijksoverheid zelf én een rol spelen in uitvoering, controle, toezicht en handhaving van wetgeving tot de Rijksoverheid gerekend. Afhankelijk van de context wordt het begrip 'overheid' gebruikt voor: Ministeries, Uitvoeringsorganisaties, Toezichthouders en inspectiediensten, Provincies, Gemeenten en Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's). Een goed aanknopingspunt om te bepalen of een organisatie tot de overheid behoord biedt artikel 2 van de Ambtenarenwet 2017.

Bron: Handboek Meting Regeldrukkosten, EZK 2018.

[18] Bron: Handboek Meting Regeldrukkosten, EZK 2018 (H1, pagina 8 tot 10)

[19] Dit is de ideale situatie. De praktijk is echter weerbarstig. Er zijn diverse legitieme redenen waarom het proces moeizamer kan verlopen en de burger toch vaker zijn of haar persoonsgegevens moet verstrekken. Desalniettemin maakt de Wams eenmalige gegevensverstrekking *in principe* mogelijk.

- De gemeente wijst in overleg met betrokken partijen een coördinator aan. Dit kan de gemeente zelf zijn of een betrokken professional.
  - Als de gemeente coördineert, behoort dit tot de uitvoerende lasten.
  - Een professional kan ook door de gemeente worden aangewezen, en de taak van de coördinatie kan aan hem/haar worden uitbesteed.

Professionals voeren verder gewoon hun eigen taken uit, maar dan in het kader van de gecoördineerde aanpak.

In het verleden had de onduidelijkheid over de voorwaarden voor het delen van persoonsgegevens tot gevolg dat professionals en hulpverlenende organisaties 'handelingsverlegenheid' vertoonden, d.w.z. zij deelden te weinig gegevens waardoor zij onvoldoende actie konden ondernemen. Daarnaast kon juist ook sprake zijn van een te ruime verwerking waardoor de privacy juist onvoldoende werd geborgd.

- Professionals kunnen beter op de hoogte zijn van de dienstverlening en interventies van andere partijen voor zover dit nodig zijn voor de uitvoering van de eigen taken.
- Professionals kunnen elkaar gemakkelijker vinden, voor zover dit noodzakelijk is, om dienstverlening en interventies af te stemmen.
- Professionals hebben meer duidelijkheid over de regels van gegevensverwerking wat handelingsverlegenheid kan verminderen.
- Professionals hebben één duidelijk aanspreekpunt over de verantwoordelijke voor het verwerken en delen van hun persoonsgegevens – indien er sprake is van meervoudige samenhangende problematiek. Bij alle vragen omtrent de gegevensverwerking kan de professional terecht bij één partij, namelijk de gemeente of een door de gemeente aangewezen partij
- In het geval van (vermoedelijke) ernstige problematiek kunnen professionals de gemeente verzoeken tot een gecoördineerde aanpak. Hiertoe verstrekken zij hun eigen contact gegevens informatie over de betreffende burger voor zover noodzakelijk voor de gemeente om te kunnen beoordelen of een gecoördineerde aanpak en nader onderzoek nodig is, Professionals kunnen dit ervaren als een vermindering van regeldruk.

Tekstkader 4. Wat valt niet onder de regeldruk voor professionals?

- Het uitvoeren van hulpverlenende taken en interventies valt onder de eigen taken van professionals waarvoor zij vergoed worden.
- Gemeenten moeten een intake afnemen en onderzoek doen (wanneer hier toeleiding binnen het sociaal domein tot wordt gegeven). Een gemeente kan deze taak uitbesteden aan een of meerdere hulpverlenende professionals: in dat geval voeren professionals gemeentelijke lasten uit. Dit betreffen uitvoerende lasten voor gemeenten.
- Wanneer een professional aangewezen wordt als coördinator. Op grond van het wetsvoorstel Wams kan de gemeente een coördinator aanwijzen, dit kan een gemeentelijke ambtenaar zijn of een betrokken professional waarbij de taak gescheiden is van de hulpverleningstaken. Dit gebeurt in overleg met betrokken partijen, maar het college maakt hierin een eigen afweging. Ook in de huidige praktijk vervullen zowel gemeentelijke ambtenaren als professionals een rol als coördinator of regisseur. Of het wetsvoorstel Wams zal leiden tot een verschuiving hiertussen zal in de praktijk moeten blijken.

Professionals verwachten dat het wetsvoorstel Wams een positieve impact zal hebben op de algehele tijdsbesteding. Daarnaast hebben de respondenten in de interviews potentiele neveneffecten van het wetsvoorstel benoemd. Het betreffen effecten die het werk van professionals kunnen beïnvloeden. De effecten hebben geen impact op de regeldruk, maar moeten wel benoemd worden. Onderstaand tekstkader gaat hier op in:

Tekstkader 5. Potentiële neveneffecten van het wetsvoorstel Wams

- Professionals benadrukken dat, in de uitvoering van een integrale en gecoördineerde aanpak, het uitgangspunt altijd de cliënt moet zijn: alle handelingen moeten geredeneerd worden vanuit het oogpunt om de cliënt te helpen. Zij benoemen onder meer dat een integrale en gecoördineerde aanpak de cliënt kan helpen: het is belangrijk om voldoende tijd te nemen om te onderzoeken of een aanpak past bij de cliënt. De snelheid van een probleem oplossen is hieraan ondergeschikt.
- Professionals geven aan dat een balans gevonden moet worden tussen de privacy van de cliënt en het beheren van de gegevensdeling. De gegevens moeten beschikbaar gesteld worden op verschillende terreinen om een integrale en gecoördineerde aanpak tot stand te brengen, maar teveel informatie delen mag niet. Ook moet vastgelegd worden hoe lang de gegevens bewaard mogen blijven door gemeenten en hulpverlenende organisaties nadat een burger geen hulp meer ontvangt. Gegevensverwerking moet ondersteunend zijn voor de multiproblematiek en niet voor toekomstige situaties.
- Professionals geven aan dat er goed moet worden nagedacht over het aantal hulpverlenende partijen die aanwezig zijn bij een casusoverleg. Zij geven aan dat een cliënt het in de praktijk soms al lastig vindt om met slechts één hulpverlener de problemen te bespreken. Teveel partijen om tafel zou verlegenheid in het delen van alle informatie teweeg kunnen brengen wat de integrale en gecoördineerde hulp tegenwerkt.
- Professionals laten weten het een goede zaak te vinden dat gemeenten meer betrokken (blijven) worden, weten wat speelt bij burgers en hun problematiek, welke hulp wordt gegeven en wat nog gedaan moet worden om een burger zo probleemvrij mogelijk te krijgen. Zij ervaren dat gemeenten in de huidige praktijk soms niet voldoende op de hoogte zijn van een burger die te maken heeft met multiproblematiek.
- Professionals benadrukken dat de gemeente een neutrale rol moet spelen. Discussies over (de omvang van) gecontracteerde zorgverlening moeten voorkomen worden; dit komt de hulp aan de cliënt niet ten goede. Ook vinden professionals dat gemeenten terughoudend moeten zijn om de rol van coördinator op zich te nemen als zij ook de cliënt in uitkeringen of maatschappelijke hulp voorzien.
- Professionals geven aan dat de rol van de gemeente wantrouwen kan opwekken bij de cliënt (en dat kan een integrale en gecoördineerde aanpak in de weg zitten). Dit komt doordat, in de huidige praktijk, de gemeente vaak de partij is die een uitkering of maatschappelijke hulp wegneemt of niet toestaat. Er moet goed uitgelegd worden aan de cliënt, na de invoering van het wetsvoorstel, wat de rol is van de gemeente.

5 Kosten en opbrengsten (P)

In dit hoofdstuk geven we aan wat het effect is op de tijdsbesteding en andere bijkomende kosten en opbrengsten (P) die samenhangen met de nieuwe (of gewijzigde) wet- en regelgeving op basis van het wetsvoorstel Wams. In elke paragraaf worden per nieuwe (of gewijzigde) wet- en regelgeving zowel de handelingen beschreven die hieruit voorvloeien als de geraamde kosten/opbrengsten per handeling.

5.1 Kennisname

Voor iedere doelgroep (burgers en hulpverlenende partijen, zoals professionals en organisaties) geldt de verplichting om kennis te nemen van de nieuwe (of gewijzigde) wet- en regelgeving die is beschreven in Wams. Dit is eenmalig (incidenteel): een burger of professional heeft hier alleen tijdens het definitief doorvoeren van de Wams mee te maken en niet op een later moment (dat zijn zgn. structurele lasten).

Tekstkader 6. Kennisname (P)

P (de regeldrukkosten per kennisname):

1. Kennisname door burgers (eenmalig)

   Burgers (of andere personen die in aanraking komen met multiproblematiek in de levenssituatie van de burger) moeten kennisnemen van Wams. De burger zal moeten nagaan wat Wams inhoudt, welke wijzigingen worden getroffen en wat dat inhoudt voor zijn of haar situatie. Specifiek voor Wams zal de burger moeten nagaan hoe zijn persoonsgegevens worden verwerkt, welke toestemmingen moeten worden gegeven en wat deze toestemming inhoudt.

   Er wordt aangenomen dat dit van een burger gemiddeld 2 minuten vraagt[20]. Op basis van het Handboek Meting Regeldrukkosten[21] wordt een uurtarief van €15,- per uur gerekend voor burgers[22]. Dit betekent dat kennisname voor burgers €15 * 2/60 = €0,50 bedraagt.

2. Kennisname door professionals (eenmalig)

   Professionals (hulpverleners of hulpverlenende organisaties) moeten kennisnemen van de nieuwe (of gewijzigde) wet- en regelgeving van het wetsvoorstel Wams.

   Er wordt aangenomen dat dit van een professional gemiddeld 3 minuten vraagt[23]. Op basis van het Handboek Meting Regeldrukkosten wordt met een uurtarief van €34,- gerekend.[24] Kennisname voor professionals bedraagt dan ook €34 * 3/60 = €1,13.

---

[20] Handboek Meting Regeldrukkosten, Ministerie EZK 2018 Bijlage IV.E Tijdsbestedingstabel burgers.

[21] Bij het berekenen van regeldrukkosten voor burgers wordt op basis van CBS-statistieken een bedrag van € 15 gekozen als standaard omrekenfactor (pag. 12). Regeldruk voor burgers wordt veroorzaakt door de tijd en de bijbehorende out-of- pocket kosten die burgers kwijt zijn aan het voldoen aan wettelijke verplichtingen. Burgers wijzen bij de regeldruk die zij ervaren vooral ook op die tijdsbelasting. Vanwege de vergelijkbaarheid worden bij rapportages de totalen in uren aan regeldruk voor burgers omgerekend in euro's. Het afgeronde bedrag van € 15,- is niet meer dan een pragmatische benadering van wat de benodigde tijd de burgers kost. Deze omrekenfactor wordt alleen toegepast als de resultaten op het terrein van regeldruk voor burgers onder één noemer gebracht moeten worden in rapportages aan de Tweede Kamer e.d.

[22] Bron: Handboek Meting Regeldrukkosten, EZK 2018 IV.D Standaarduurtarieven burgers.

[23] Bron: Handboek Meting Regeldrukkosten, EZK 2018 IV.F Tijdsbestedingstabel bedrijven (Complex).

[24] Bron: Handboek Meting Regeldrukkosten, EZK 2018 IV.D Standaarduurtarieven middelbaar opgeleid personeel.

5.2 Regeldrukeffecten burgers

In onderstaande tekstkaders zijn de kosten per verplichting (P) voor burgers uitgeschreven. Het betreffen structurele regeldrukeffecten: regeldrukeffecten die altijd voorkomen na de invoering van Wams.

Tekstkader 7. Structurele regeldrukeffecten voor burgers

P (de regeldrukeffecten voor burgers):

Een gemeente doet onderzoek naar (potentiële) meervoudige samenhangende problematiek. Door de burger wordt er informatie verstrekt aan de gemeente: over de levenssituatie en de problematiek waar de burger mee te kampen heeft, en de persoonsgegevens.

- Voorheen moest een burger voor elk specifiek probleem een andere partij informatie geven waarna een aanpak werd gecreëerd.
  - De tijdsbesteding werd geraamd op 5 minuten (5/60)[25]. Dit betekende dat de lasten voor burgers €15 * 5/60 = €1,25 waren per gesproken partij (structureel).
- Wams zorgt ervoor dat burgers minder vaak hun levenssituatie en problematiek uitleggen aan de gemeente die dit meeneemt in de integrale aanpak.
  - De tijdsbesteding wordt geraamd op 2 minuten (2/60)[26]. Dit betekent dat de lasten voor burgers €15 * 2/60 = €0,50 zijn (structureel).

Tijdens het casusoverleg wordt de problematiek besproken samen met de betrokken partijen (professionals en hulpverlenende organisaties). Indien de burger akkoord geeft om een gecoördineerde aanpak af te stemmen, wordt deze opgesteld door de gemeente naar aanleiding van het casusoverleg.

- Voorheen kreeg een burger voor elk specifiek probleem van elke hulpverlenende partij een andere aanpak. Dit zorgde voor oplossingen die niet op elkaar afgestemd waren.
  - De tijdsbesteding werd geraamd op 30 minuten (30/60)[27]. Dit betekende dat de lasten voor burgers €15 * 30/60 = €7,50 waren per aanpak/partij (structureel).
- Wams zorgt ervoor dat een gecoördineerde aanpak wordt gecreëerd die is afgestemd met alle betrokkenen. Zo zijn oplossingen van problemen beter op elkaar afgestemd.
  - De tijdsbesteding wordt geraamd op 10 minuten (10/60)[28]. Dit betekent dat de lasten voor burgers €15 * 10/60 = €2,50 zijn (structureel).

Persoonsgegevens van burgers, bij wie meervoudige samenhangende problematiek speelt, worden gedeeld met betrokken partijen. De betrokken partijen verwerken de persoonsgegevens zodat de benodigde hulp wordt verleend en ondersteuning wordt geboden.

---

[25] Bron: Tijdsbestedingstabel burgers rij 3 en 7 'verzamelen en bewerken van informatie en Informatie of gegevens verstrekken aan bevoegde autoriteiten' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[26] Bron: Tijdsbestedingstabel burgers rij 3 en 7 'verzamelen en bewerken van informatie en Informatie of gegevens verstrekken aan bevoegde autoriteiten' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[27] Bron: Tijdsbestedingstabel burgers rij 2 'verkrijgen van deskundig advies' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[28] Bron: Tijdsbestedingstabel burgers rij 2 'verkrijgen van deskundig advies' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

- Voorheen moest een burger aan elke betrokken partij apart zijn persoonsgegevens verstrekken zodat deze verwerkt konden worden.
  - De tijdsbesteding geraamd op 2 minuten (2/60)[29] per betrokken partij. Dit betekende dat de lasten voor burgers €15 * 2/60 = €0,50 waren (structureel). De structurele lasten worden vermenigvuldigd met het aantal hulpverlenende instanties waarmee de burger te maken heeft.
- Wams zorgt ervoor dat burgers minder vaak hun persoonsgegevens hoeven te verstrekken en toestemming moeten geven voor de verwerking hiervan.
  - De tijdsbesteding wordt geraamd op 1 minuut (1/60)[30]. Dit betekent dat de lasten voor burgers €15 * 1/60 = €0,25 zijn (structureel).

Er is altijd één persoon verantwoordelijk voor het verwerken van de persoonsgegevens van de burger. Vaak is dit een gemeenteambtenaar. De verantwoordelijke is ook direct het contactpunt van de burger voor het stellen van vragen over de gegevensverwerking.

- Voorheen had elke partij (afzonderlijk van andere partijen) informatie over een specifiek probleem van de burger. Het was onduidelijk wie de verantwoordelijke van de persoonsgegevensverwerking was, en hoe de persoonsgegevens gedeeld en verwerkt mochten worden. Een burger moest contact opnemen met elke partij voor onder meer vragen rondom de gegevensverwerking.
  - De tijdsbesteding werd geraamd op 5 minuten (5/60)[31]. Dit betekende dat de lasten voor burgers €15 * 5/60 = €1,25 waren (structureel). De structurele lasten worden vermenigvuldigd met het aantal hulpverlenende instanties waarmee de burger te maken heeft.
- Wams zorgt ervoor dat burgers één contactpunt hebben.
  - De tijdsbesteding wordt geraamd op 3 minuten (3/60)[32]. Dit betekende dat de lasten voor burgers €15 * 3/60 = €0,75 zijn (structureel).

Samenvattend kan er worden gesteld dat:

- De structurele lasten werden geraamd op (€1,25 + €7,50 + €0,50 + €1,25) **€10,50** (raming). De structurele lasten kunnen hoger uitvallen wanneer een burger met twee of meer hulpverlenende instanties te maken heeft.
- Wams zorgt ervoor dat alle acties minder vaak uitgevoerd worden. De structurele kosten komen neer op (€0,50 + €2,50 + €0,25 + €0,75) **€4,-** (raming).

Burgers ervaren een minimale lastenvermindering van (€10,50 - €4,-) **€6,50** (raming).

[29] Bron: Tijdsbestedingstabel burgers rij 7 'informatie of gegevens verzenden naar bevoegde autoriteiten' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[30] Bron: Tijdsbestedingstabel burgers rij 7 'informatie of gegevens verzenden naar bevoegde autoriteiten' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[31] Bron: Tijdsbestedingstabel burgers rij 6 'correspondentie opstellen' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[32] Bron: Tijdsbestedingstabel burgers rij 6 'correspondentie opstellen' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

De berekeningen in bovenstaand tekstkader hebben wij uitgevoerd op basis van de aanname dat uit onderzoek van de gemeente blijkt dat er sprake is van meervoudige samenhangende problematiek én dat de burger akkoord gaat met het afstemmen en opstellen van een gecoördineerde aanpak (indien er geen sprake is van ernstige problematiek). De lastenvermindering betreft een raming.

In de huidige praktijk, en indien er geen sprake is van ernstige problematiek, kunnen daarnaast de volgende situaties voorkomen:

1. Het onderzoek van de gemeente wijst uit dat er geen sprake is van meervoudige samenhangende problematiek. In dat geval komt er geen gecoördineerde aanpak.
2. Het onderzoek van de gemeente wijst uit dat er gedeeltelijk sprake is van meervoudige samenhangende problematiek. Indien de burger akkoord heeft gegeven voor een gecoördineerde aanpak, dan zullen alleen de problemen die samenhangen integraal worden aangepakt.
3. Een burger kan de reikwijdte bepalen van de gecoördineerde aanpak. Dit kan betekenen dat (voorlopig) gekozen wordt voor een enkelvoudige aanpak waarbij alle problemen apart aangepakt worden, of een gecoördineerde aanpak dat zich (voorlopig) richt op een deel van de problemen.

Bij scenario 2 en 3 kan het dus voorkomen dat er naast de gecoördineerde aanpak ook sprake is van een enkelvoudige aanpak. Middels een voorbeeld tonen we aan dat de regeldrukeffecten, en daarmee ook de lastenvermindering, anders zijn:

Tekstkader 8. Voorbeeld regeldrukeffecten gecoördineerde- en enkelvoudige aanpak voor burgers[33]

Voorbeeld: een burger kampt met 5 samenhangende problemen waarvan 3 problemen samenhangend kunnen worden aangepakt in een gecoördineerde aanpak. De burger gaat hiermee akkoord. De overige 2 problemen worden enkelvoudig aangepakt. Om de regeldrukeffecten op de correcte wijze te berekenen dient:

- In de situatie voor de invoering van de Wams met 5 partijen te worden gerekend;
- In de situatie na de invoering van de Wams met 3 partijen (één gecoördineerde aanpak voor 3 problemen en 2 aparte partijen voor de enkelvoudige aanpak) te worden gerekend.

Samenvattend kan er worden gesteld dat:

- De structurele lasten werden geraamd op ((€1,25 + €7,50 + €0,50 + €1,25) * 5) **€52,50** (raming). Dit zijn de structurele lasten voor een burger met vijf problemen die door vijf verschillende hulpverlenende instanties opgelost worden.
- Wams zorgt ervoor dat alle acties minder vaak uitgevoerd worden. De structurele kosten komen neer op ((€0,50 + €2,50 + €0,25 + €0,75) * 3) **€12,-** (raming). Dit zijn de structurele lasten voor een burger met vijf problemen. Binnen de gecoördineerde aanpak worden drie problemen integraal aangepakt. Voor de overige twee problemen worden twee andere partijen ingeschakeld.

[33] In dit tekstkader wordt middels een voorbeeld een raming gegeven van de regeldrukeffecten als er sprake is van een gecoördineerde aanpak en meerdere enkelvoudige aanpakken (o.b.v. scenario 2). In dit voorbeeld hebben we alleen de samenvatting en de lastenvermindering uitgewerkt: de tekstuele toelichting, aannames en tijdsbestedingen van tekstkader 5 zijn ook in dit tekstkader van toepassing. Om te komen tot het resultaat van het voorbeeld dient elke situatie voor de invoering van de Wams vermenigvuldigd te worden met 5, en elke situatie na de invoering van de Wams vermenigvuldigd te worden met 3. Met het voorbeeld wordt niet gerekend in de overige hoofdstukken.

Burgers ervaren in dit voorbeeld een lastenvermindering van (€52,50 - €12,-) **€40,50** (raming).

Analyse van het voorbeeld:

Het voorbeeld toont aan dat er, ondanks de enkelvoudige aanpakken, lastenvermindering optreedt. De lastenvermindering had groter kunnen zijn als alle problemen samenhangend waren en daardoor gecoördineerd aangepakt konden worden, mits de burger hier akkoord voor had gegeven: de lastenvermindering zou dan (€52,50 - €4,-) €48,50 zijn.

In het voorbeeld vindt afstemming plaats tussen de partijen van de gecoördineerde aanpak: deze samenwerking draagt bij aan integrale oplossingen die elkaar niet tegenwerken. Echter, er is geen of nauwelijks afstemming met en tussen de partijen van de enkelvoudige aanpakken. Daarnaast hebben alle partijen te maken met een geheimhoudingsplicht en kunnen persoonsgegevens niet zonder reden verwerkt worden. Binnen een gecoördineerde aanpak zijn hier duidelijke afspraken over. Echter, deze afspraken zijn (nog) niet gemaakt met de partijen van de enkelvoudige aanpakken: terughoudendheid, handelingsverlegenheid en de kans dat oplossingen elkaar tegenwerken kan worden vergroot.

Het voorbeeld toont daarom aan dat het wenselijk is om meervoudige samenhangende problemen gecoördineerd aan te pakken. In elke situatie is de lastenvermindering voor burgers dan het meest significant.

5.3 Regeldrukeffecten professionals

In onderstaande tekstkaders zijn de kosten per verplichting (P) voor professionals uitgeschreven. Het betreffen structurele regeldrukeffecten: regeldrukeffecten die altijd voorkomen na de invoering van Wams.

Tekstkader 9. Structurele regeldrukeffecten voor professionals

P (de regeldrukeffecten voor professionals):

Een gemeente doet onderzoek naar (potentiële) meervoudige samenhangende problematiek. Door de professional wordt er, indien noodzakelijk, informatie verstrekt aan de gemeente: over de levenssituatie en de problematiek waar de burger mee te kampen heeft, en de persoonsgegevens van de professional.

- Voorheen ontving een professional de benodigde informatie over een specifiek probleem van de burger. De professional had geen informatie over eventuele andere problematiek die speelde in het leven van de burger, en de aanpak hiervan.
  - De tijdsbesteding werd geraamd op 30 minuten (30/60)[34]. Dit betekende dat de lasten voor professionals €34 * 30/60 = €17,- waren (structureel).
- Wams zorgt ervoor dat professionals, indien noodzakelijk, informatie over de problematiek van de burger verstrekt aan de gemeente. Indien noodzakelijk worden ook de persoonsgegevens van de professional verwerkt.

[34] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 2 en 7 'gegevens verkrijgen en gegevens verwerken' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

- De tijdsbesteding wordt geraamd op 6 minuten (6/60)[35]. Dit betekende dat de lasten voor professionals €34 * 6/60 = €3,40 zijn (structureel).

Voor het opstellen van een gecoördineerde aanpak wordt een casusoverleg door de gemeente georganiseerd. Hier worden alle benodigde partijen (gemeente, burger, professionals en hulpverlenende organisaties) bij betrokken.

- Voorheen moest een professional meerdere externe vergaderingen hebben (met gemeente, burger, andere hulpverlenende organisaties) om meerdere aanpakken van meerdere problemen af te stemmen.
  - De tijdsbesteding werd geraamd op 480 minuten (480/60)[36]. Dit betekende dat de lasten voor professionals €34 * 480/60 = €272,- waren (structureel).
- Wams zorgt ervoor dat er een casusoverleg is waarbij de gecoördineerde aanpak in zijn totaliteit wordt behandeld. Alle betrokken professionals zijn hierbij aanwezig.
  - De tijdsbesteding wordt geraamd op 60 minuten (60/60)[37]. Dit betekent dat de lasten voor professionals €34 * 60/60 = €34,- zijn (structureel).
- Wams zorgt ervoor dat externe vergaderingen, die plaatsvinden om oplossingen voor problemen af te stemmen (bijvoorbeeld door een verandering in de levenssituatie van de burger), beter gecoördineerd zijn: betrokken partijen kennen elkaars rol en inzet waardoor terughoudendheid en handelingsverlegenheid geminimaliseerd wordt.
  - De tijdsbesteding wordt geraamd op 10 minuten (10/60)[38]. Dit betekent dat de lasten voor professionals €34 * 10/60 = €5,67 zijn (structureel).
  - In de interviews met respondenten kwam naar voren dat elke organisatie moet blijven afwegen of bepaalde informatie relevant is voor een andere partij. Daarom zijn meer externe vergaderingen nodig. De tijdsbesteding wordt geraamd op 45 minuten (45/60)[39]. Dit betekent dat de lasten voor professionals €34 * 45/60 = €25,50 worden (structureel).

Het makkelijker delen van persoonsgegevens zorgt ervoor dat de gecoördineerde aanpak beter tot stand kan komen.

- Wams heeft geen verdere verandering gebracht in de wijze waarop informatie gecontroleerd wordt. Een professional moet nog steeds de informatie (persoonsgegevens en problematiek) intern controleren.

Door het casusoverleg is het voor elke partij duidelijk welke andere professionals betrokken zijn bij de problematiek van een burger, over welke persoonsgegevens zij beschikken

[35] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 2 en 7 'gegevens verkrijgen en gegevens verwerken' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[36] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 10 'externe vergaderingen' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[37] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 10 'externe vergaderingen' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[38] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 10 'externe vergaderingen' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[39] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 10 'externe vergaderingen', het gemiddelde van een 'eenvoudig' en een 'matig' scenario – Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

en welke informatie gedeeld kan worden. Partijen zijn in staat om op snellere en gestructureerde wijze dienstverlening en interventies af te stemmen. Zo wordt terughoudendheid en handelingsverlegenheid voorkomen.

- Voorheen moest een professional goed onderzoeken met welk doel en aan welke partij eventueel gegevens over de burger mag worden verstrekt.
  - De tijdsbesteding werd geraamd op 10 minuten (10/60)[40]. Dit betekende dat de lasten voor professionals €34 * 10/60 = €5,67 waren (structureel).
- Wams zorgt ervoor dat er partijen weten met welke partijen zij samenwerking door het casusoverleg. Hierdoor is er minder onduidelijkheid over het delen informatie.
  - De tijdsbesteding werd geraamd op 2 minuten (2/60) [41]. Dit betekent dat de eenmalige lasten voor professionals €34 * 2/60 = €1,13 zijn (structureel).
  - In de interviews met de respondenten is naar voren gekomen dat hulpverlenende organisaties zich in de praktijk nog steeds zullen beroepen op het medisch beroepsgeheim. Hierdoor zal een hulpverlenende organisatie alleen de relevante informatie ontvangen en verwerken. De tijdsbesteding wordt geraamd op 6 minuten (6/60)[42]. Dit betekent dat de lasten voor professionals €34 * 6/60 = €3,40 zijn (structureel).

Er is altijd één persoon die verantwoordelijk is voor het verwerken van de persoonsgegevens van de professional (en de burger). Vaak is dit een gemeenteambtenaar. De verantwoordelijke is ook direct het contactpunt van de professional voor het stellen van vragen over de gegevensverwerking.

- Voorheen was het onduidelijk wie de verantwoordelijke was. Het was ook onduidelijk hoe de persoonsgegevens verwerkt mochten worden.
  - De tijdsbesteding werd geraamd op 7 minuten (7/60)[43]. Dit betekende dat de lasten voor professionals €34 * 7/60 = €3,97 waren (structureel).
- Wams zorgt ervoor dat professionals één contactpunt hebben.
  - De tijdsbesteding wordt geraamd op 3 minuten (3/60)[44]. Dit betekende dat de lasten voor professionals €34 * 3/60 = €1,70 zijn (structureel).

Samenvattend kan er worden gesteld dat:

- De structurele kosten werden geraamd op (€17,- + €272 + 5,67 + €3,97) **€298,64** (raming).
- Wams zorgt ervoor dat alle acties minder vaak uitgevoerd worden. De structurele kosten komen neer op (€3,40 + €34,- + €5,67 + €1,13 + €1,70) **€45,90** (raming).
- Na de interviews met de respondenten zijn de aannames bijgesteld. De structurele kosten komen neer op (€3,40 + €34 + €25,50 + €3,40 + €1,70) **€68,- (raming)**.

---

[40] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 8 'data versturen en publiceren' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[41] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 8 'data versturen en publiceren' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[42] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 8 'data versturen en publiceren', het gemiddelde van een 'matig' en een 'complex' scenario – Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[43] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 3 'formulieren invullen' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

[44] Bron: Tijdsbestedingstabel bedrijven rij 3 'formulieren invullen' Handboek Meting Regeldrukkosten EZK 2018

Professionals ervaren een lastenvermindering van (€298,64 – €45,90) **€252,74** (raming). Na de interviews met de respondenten wordt de lastenvermindering geraamd op (€298,64 – €68,-) **€230,64 (raming)**.

6 Omvang van de doelgroepen (Q)

De omvang van de doelgroepen, die te maken gaan krijgen met de nieuwe (of gewijzigde) verplichtingen die voortkomen uit het wetsvoorstel Wams en de spiegelbepalingen aangaande de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet gemeenschappelijke schuldhulpverlening, heeft effect op de regeldruk en in welke mate er sprake is van lastenvermindering of lastenverhoging. Het wetsvoorstel Wams omvangt drie doelgroepen:

- *Burgers*: het aantal (potentiële) cliënten dat te maken heeft met meervoudige samenhangende problematiek (twee of meer problemen waarbij hulp noodzakelijk is vanuit meerdere sociale en aanpalende domeinen).
- *Professionals*: het aantal hulpverleners of hulpverlenende organisaties binnen het sociaal domein en aanpalende domeinen die een burger (en eventuele andere betrokken personen) van hulp voorzien middels een gecoördineerde aanpak.
- *Gemeente*: binnen een situatie waar meervoudige samenhangende problematiek speelt, is er één gemeente (en college van wethouders en burgemeester) dat onderzoek doet naar de levenssituatie en de aard van de problematiek van de burger. Echter, gemeenten en gemeentelijke ambtenaren worden niet meegenomen in de regeldrukverkenning. Zij ervaren alleen uitvoerende lasten en geen regeldrukeffecten voor ambtelijke taken.

Burgers

Volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau is de groep burgers die te maken heeft met meervoudige samenhangende problematiek onder te verdelen in individuen en huishoudens[45]. In totaal zijn er ±2 miljoen individuen in ±1,4 miljoen huishoudens die gebruik maken van één of meerdere diensten van hulpverlenende instanties binnen het sociaal domein[46][47]. De groep burgers die gebruik maakt van meerdere dienstverleningen binnen het sociaal domein betreft ±140.000 huishoudens (±10%[48] van 1,4 miljoen). Volgens het ministerie van Justitie en Veiligheid hebben tussen de 75.000 en 116.000 gezinnen te maken met ((niet-)samenhangende) multiproblematiek[49]. Het Nederlands Jeugdinstituut stelt daarnaast dat 36.543 gezinnen te maken hebben met meervoudige problemen – waarvan 27.317 complexe problemen ervaren[50].

De regeldrukverkenning van het wetsvoorstel Wams heeft alleen betrekking op de huishoudens die binnen het sociaal domein en aanpalende domeinen gebruik maken van twee of meer dienstverleningen van hulpverlenende instanties. De groep burgers die kampt met meervoudige (niet-)samenhangende problematiek is ((36.543 + 140.000) / 2=)

---

[45] In deze regeldrukverkenning wordt er gerekend met gezinnen dan wel huishoudens: de geraadpleegde bronnen hebben alleen hier gegevens van. In de regeldrukverkenning rekenen wij met huishoudens

[46] Bron: Overall rapportage sociaal domein 2017, Sociaal en Cultureel Planbureau december 2018

[47] Het Sociaal en Cultureel Planbureau laat hierbij circa 0,4 miljoen huishoudens buiten gebruik: deze huishoudens maken gebruik van vervoersvoorzieningen. Dit heeft tot gevolg dat meervoudige problematiek bij hen niet op dezelfde wijze vastgesteld kan worden.

Bron: Sociaal domein op koers? Verwachtingen en resultaten van vijf jaar decentraal beleid, SCP 2020

[48] Bron: Sociaal domein op koers? Verwachtingen en resultaten van vijf jaar decentraal beleid, SCP 2020

[49] Bron: Rapport en factsheet over aanpak multiproblematiek gezinnen, Zorgenveiligheidshuizen.nl 2018

[50] Bron: Aantal gezinnen met meervoudige en complexe problemen, NJI december 2020

±88.272 (raming). Het onderzoek, dat door de gemeente wordt uitgevoerd, moet uitwijzen dat de problemen zodanig samenhangen dat een gecoördineerde aanpak wenselijk is. Daarnaast moet de burger akkoord gaan met het opstellen van een gecoördineerde aanpak (tenzij er sprake is van ernstige problematiek). Indien akkoord bepaalt de burger de reikwijdte van de gecoördineerde aanpak: dit kan betekenen dat (voorlopig) gekozen wordt voor een enkelvoudige aanpak, of een gecoördineerde aanpak dat zich (voorlopig) richt op bepaalde, en daarmee niet alle, problemen. Tegelijkertijd is het nog niet bekend of gemeenten, als gevolg van de Wams, beter zicht krijgen op meervoudige problematiek. De groep burgers die een gecoördineerde aanpak rondom hun meervoudige samenhangende problematiek ontvangt is dus significant kleiner. Wij ramen deze op 70.000[51].

Professionals

De groep professionals die werkzaam zijn in het sociaal domein en aanpalende domeinen kunnen verdeeld worden in individuen of hulpverlenende instanties. In totaal zijn er ±1,36 miljoen professionals werkzaam in de sector zorg en welzijn[52]. Hoewel het sociaal domein en aanpalende domeinen in deze sector vallen[53], wordt het aantal professionals dat werkt in het sociaal domein geschat op ±524.000 (raming)[54][55]. Tevens geeft het AZW rapport aan dat er circa 2495 organisaties in het sociaal domein aanwezig zijn[56]: echter, er wordt onderscheid gemaakt tussen organisaties met personeel dat wel of geen cliëntgebonden opdracht hebben. Het NJI geeft aan dat er circa 2240 organisaties zijn[57] die maatschappelijk werk verrichten.

De regeldrukverkenning van het wetsvoorstel Wams heeft alleen betrekking op professionals dan wel hulpverlenende organisaties die diensten verlenen aan burgers die kampen met meervoudige samenhangende problematiek binnen het sociaal domein en aanpalende domeinen. Aangezien niet alle professionals een cliëntgebonden opdracht hebben, gebruiken wij 2240 organisaties[58] als omvang van de groep professionals. Een organisatie moet namelijk weten hoe professionals moeten handelen binnen een gecoördineerde aanpak wanneer sprake is van meervoudige samenhangende problematiek. Echter, niet alle professionals binnen een organisatie zijn werkzaam in het sociaal domein en aanpalende domeinen of verlenen diensten binnen een gecoördineerde aanpak.

De raming voor beide doelgroepen komt voort uit de gedachte dat een doelgroep niet te groot of te klein kan worden genomen. Met deze raming wordt er een reële schatting gemaakt van de regeldrukeffecten, die ook niet te groot of te klein worden geschat.

---

[51] Wij doen de aanname dat het wetsvoorstel Wams niet leidt tot nieuwe cliënten en dat het wetsvoorstel geen impact heeft op het aantal cliënten. Dit komt overeen met de verwachtingen die diverse gemeenten hebben. Enkele gemeenten merken op dat er sprake zou kunnen zijn van impact wanneer de werkwijze veranderd. Hier is op het moment echter geen zicht op. Wij stellen daarom voor om - tot er meer data beschikbaar is - uit te gaan van een defensieve aanname.

[52] Wie werken er in de sector zorg en welzijn?, CBS 2019

[53] Welke branches vallen onder de sector zorg en welzijn?, CBS 2019

[54] De arbeidsmarkt van het sociaal domein, AZW 2019, pagina 55

[55] Alle cijfers zijn gebaseerd op een schatting: het AZW stelt dat er sprake is van een overschatting van het aantal professionals dat werkzaam is in het sociaal domein.

[56] De arbeidsmarkt van het sociaal domein, AZW 2019, pagina 53

[57] Maatschappelijk werk, NJI 2019

[58] Wij doen de aanname dat het wetsvoorstel Wams geen impact heeft op het aantal professionals. Dit komt overeen met de verwachtingen die diverse gemeenten hebben. Enkele gemeenten merken op dat er sprake zou kunnen zijn van impact wanneer de werkwijze veranderd. Hier is op het moment echter geen zicht op. Wij stellen daarom voor om - tot er meer data beschikbaar is - uit te gaan van een defensieve aanname.

Tabel 1. Orde van grootte van de doelgroepen

Categorie	Aantal
Burgers	70.000 huishoudens
Professionals	2.240 organisaties

7 Regeldrukeffecten (P x Q)

In onderstaande tekstkaders zijn de regeldruk effecten (kosten per verplichting (P) voor burgers en professionals x de omvang van de doelgroepen (Q)) uitgeschreven. Dit is een indicatieve berekening waarbij een raming wordt gegeven van de regeldrukkosten na de invoering van Wams.

7.1 Kennisname

Tekstkader 10. Kennisname (P x Q)

P (de kosten per regeldrukeffect):

1. Kennisname burgers (of andere betrokkenen bij de multiproblematiek) (eenmalig)
   €15 * 2/60 = €0,50 per burger
2. Kennisname professionals (eenmalig)
   €34 * 3/60 = €1,13 per professional

Q (grootte van de doelgroep):

Burgers: 70.000

Professionals: 2.240

Regeldruk = P x Q

1. Kennisname burgers (eenmalig)
   €0,50 * 70.000 = €35.000,-
2. Kennisname professionals (eenmalig)
   €1,13 * 2.240 = €2.531,20

7.2 Regeldrukeffecten burgers

Tekstkader 11. Structurele regeldrukeffecten (P x Q) voor burgers

P (de kosten per regeldrukeffect):

1. Verstrekken van informatie over levenssituatie en problematiek
   €15 * 2/60 = €0,50 (structureel)
2. Opstellen van een gecoördineerde aanpak
   €15 * 10/60 = €2,50 (structureel)
3. Achterlaten van persoonsgegevens en toestemming geven voor verwerking
   €15 * 1/60 = €0,25 (structureel)
4. Een contactpunt voor burgers rondom privacy-verwerking
   €15 * 3/60 = €0,75 (structureel)

Q (grootte van de doelgroep):

Burgers: 70.000

Regeldruk = P x Q

1. Verstrekken van informatie over levenssituatie en problematiek
   €0,50 * 70.000 = €35.000,-
2. Opstellen van een gecoördineerde aanpak
   €2,50 * 70.000 = €175.000,-
3. Achterlaten van persoonsgegevens en toestemming geven voor verwerking
   €0,25 * 70.000 = €17.500,-
4. Een contactpunt voor burgers rondom privacy-verwerking
   €0,75 * 70.000 = €52.500,-

7.3 Regeldrukeffecten professionals

Tekstkader 12. Structurele regeldrukeffecten (P x Q) voor professionals[59]

P (de kosten per regeldrukeffect):

1. Ontvangen van informatie over levenssituatie en problematiek (en indien noodzakelijk verwerken van persoonsgegevens van de professional door gemeente)
   €34 * 6/60 = €3,40 (structureel)
2. Deelnemen aan externe overleggen (casusoverleg)
   €34 * 60/60 = €34,- (structureel)
3. Deelnemen aan externe overleggen (na het casusoverleg)
   €34 * 10/60 = €5,67 (structureel)
   €34 * 45/60 = €25,50 (structureel – na interviews met respondenten)
4. Samenwerken met andere professionals
   €34 * 2/60 = €1,13 (structureel)
   €34 * 6/60 = €3,40 (structureel – na interviews met respondenten)
5. Een contactpunt voor professionals rondom privacy-verwerking
   €34 * 3/60 = €1,70 (structureel)

Q (grootte van de doelgroep):

Professionals: 2.240

Regeldruk = P x Q

1. Ontvangen van informatie over levenssituatie en problematiek (en indien noodzakelijk verwerken van persoonsgegevens van de professional door gemeente)
   €3,40 * 2.240 = €7.616,-
2. Deelnemen aan externe overleggen (casusoverleg)

[59] Naar aanleiding van de interviews met de respondenten zijn de kosten van de regeldrukeffecten opnieuw berekend. De herziene structurele regeldruk voor professionals is in onderstaand kader verder berekend.

€34,- * 2.240 = €76.160,-

3. Deelnemen aan externe overleggen (na het casusoverleg)

   €5,67 * 2.240 = €12.700,80

   €25,50 * 2.240 = €57.120,- (na interviews met respondenten)

4. Samenwerken met andere professionals

   €1,13 * 2.240 = €2531,20

   €3,40 * 2.240 = € 7.616,- (na interviews met respondenten)

5. Een contactpunt voor professionals rondom privacy-verwerking

   €1,70 * 2.240 = €3.808,-

Tekstkader 13. Verwachting jaarlijkse regeldrukvermindering

We treffen de volgende aanname. De nog steeds gaande transitie en de transformatie in het sociaal domein en aanpalende domeinen zorgt ervoor dat gemeenten in hun eigen tempo de Wams zal invoeren en hierin eigen inhoudelijke keuzes zal maken. Daarnaast moet ook elke partij eerst kennis nemen van de wijzigingen die doorgevoerd zullen worden. De verwachting is daarom dat er eerst een lichte stijging zal zijn van het aantal eenmalige regeldrukkosten: dit wordt veroorzaakt door de kennisopname waar elke burger en professional die in aanraking komt met Wams notie van zal moeten nemen.

Verder treffen wij de aanname dat in het eerste jaar na de invoering van Wams alleen de koplopergemeenten (naar schatting 25% van de gemeenten) de mogelijkheden die de wet biedt direct zal toepassen en in de praktijk zal gebruiken. In het tweede jaar na de invoering van Wams nemen we aan dat dit zowel de koplopers als de middenmoot zijn (naar schatting 75% van de gemeenten), en in het derde jaar zullen ook de achterblijvers (100% van de gemeenten) alle wijzingen doorgevoerd hebben en toepassen in de praktijk.

De totale regeldrukeffecten voor burgers en professionals worden daarom gecorrigeerd en zijn weergegeven in onderstaande tabellen:

Tabel 2. Totale regeldrukeffecten burger (raming)[60]

	1e jaar (25%)	**2e jaar (75%)**	**3e jaar (100%)**
Totaal voor WAMS	€183.750,-	€551.250,-	€735.000,-
Totaal na WAMS	€70.000,- + €35.000,- = €105.000,-	€210.000,-	€280.000,-
Lastenvermindering	€78.750,-	€341.250,-	€455.000,-

[60] Totale regeldrukeffecten burger: totale regeldrukeffecten 'gemeenten zorgen voor gecoördineerde aanpak' + 'verwerken van persoonsgegevens' + 'samenspraak met de burger' * (voor het 1e jaar P x Q x 0,25; voor het 2e jaar P x Q x 0,75; voor het 3e jaar P x Q x 1). Alleen bij het eerste jaar wordt ook de kennisname kosten bij opgeteld.

Tabel 3. Totale regeldrukeffecten professional (raming)[61]

	1e jaar (25%)	2e jaar (75%)	3e jaar (100%)
Totaal voor WAMS	€167.238,40	€501.715,20	€668.953,60
Totaal na WAMS	€25.704,- + €2.531,20 = €27.283,20	€77.112,-	€102.816,-
Lastenvermindering	€139.955,20	€424.603,20	€566.137,60

Tabel 5. Totale regeldrukeffecten professional (raming)[62] na interviews met respondenten

	1e jaar (25%)	2e jaar (75%)	3e jaar (100%)
Totaal voor WAMS	€167.238,40	€501.715,20	€668.953,60
Totaal na WAMS	€38.080,- + €2.531,20 = €40.611,20	€114.240,-	€152.320,-
Lastenvermindering	€126.627,20	€387.475,20	€516.633,60

[61] Totale regeldrukeffecten professional: totale regeldrukeffecten 'gemeenten zorgen voor gecoördineerde aanpak' + 'verwerken van persoonsgegevens' + 'samenspraak met de burger' * (voor het 1e jaar P x Q x 0,25; voor het 2e jaar P x Q x 0,75; voor het 3e jaar P x Q x 1). Alleen bij het eerste jaar wordt ook de kennisname kosten bij opgeteld.

[62] Totale regeldrukeffecten professional: totale regeldrukeffecten 'gemeenten zorgen voor gecoördineerde aanpak' + 'verwerken van persoonsgegevens' + 'samenspraak met de burger' * (voor het 1e jaar P x Q x 0,25; voor het 2e jaar P x Q x 0,75; voor het 3e jaar P x Q x 1). Alleen bij het eerste jaar wordt ook de kennisname kosten bij opgeteld.

8 Resultaatoverzicht

De Wams heeft het doel te komen tot een gecoördineerde aanpak in situaties waar burgers kampen met gestapelde problemen, ofwel meervoudige samenhangende problematiek. Door de gecoördineerde aanpak zorgt de Wams ervoor dat zowel professionals als burgers een lastenvermindering ervaren.

- De gecoördineerde aanpak wordt opgesteld in een casusoverleg waar de gemeente, burger(s) en professional(s) bij aanwezig zijn. Doordat de burger minder vaak dezelfde handelingen hoeft uit te voeren, ervaart de burger meerdere positieve regeldrukeffecten: persoonsgegevens en de aard van de problematiek worden minder vaak gedeeld en oplossingen voor problemen worden in het casusoverleg integraal afgestemd. Daarnaast is het duidelijk dat de gemeente verantwoordelijk is voor de persoonsgegevensverwerking en hiervoor het contactpunt is.
- Professionals die betrokken zijn bij de gecoördineerde aanpak ontvangen de benodigde informatie over de burger. Bij het casusoverleg gaan zij met de burger in gesprek over zijn of haar levenssituatie en de aard van de problematiek: er wordt afgestemd welke hulp door welke professional gewenst is. Het is voor professionals, voor zover nodig, duidelijker welke andere professionals betrokken zijn en wat hun rol en inzet is. Hierdoor wordt terughoudendheid en handelingsverlegenheid beperkt. Daarnaast is het duidelijk dat de gemeente verantwoordelijk is voor de persoonsgegevensverwerking en hiervoor het contactpunt is.

We hebben de regeldrukkosten berekent per regeldrukeffect en in totaal voor zowel burgers als professionals. In onderstaande tabel worden nogmaals de regeldrukeffecten getoond. De getallen in de tabel geven aan welke kosten worden bespaard na invoering van de Wams. De berekening is indicatief en gebaseerd op literatuuronderzoek en de standaardtijdsbestedingen in het Handboek Meting Regeldrukkosten van het ministerie van EZK (2018). De conclusie die kan worden getrokken is dat de Wams voor zowel burgers als professionals een lastenverlichting betekent. Dit is een raming.

Tabel 4. Totale regeldrukkosten voor burgers en professionals (raming)

	1e jaar (25%)	**2e jaar** (75%)	**3e jaar** (100%)
Lastenverlichting burgers	€78.750,-	€341.250,-	€455.000,-
Lastenverlichting professionals	*€139.955,20* €126.627,20	*€424.603,20* €387.475,20	*€566.137,60* €516.633,60

Naast dat de Wams middels een gecoördineerde aanpak de multiproblematiek op gestructureerde wijze aanpakt en dat burgers hulp ontvangen die gespecificeerd is op hun levenssituatie, realiseert de Wams ook regeldrukverlichting.[63]

[63] De te verwachten regeldrukverlichting voor burgers en professionals staat los van het effect van de Wams op de uitvoeringslasten van gemeenten. De uitvoeringslasten van gemeenten vallen buiten de scope van dit regeldrukonderzoek.

Bijlagen bij rapport

Regeldrukverkenning Wet aanpak meervoudige samenhangende problematiek sociaal domein (Wams)

I	Geraadpleegde bronnen	32
II	Samenvatting interviews	33

I Geraadpleegde bronnen

- Aan de slag achter de voordeur. Rijksoverheid, mei 2011
- Adviesrapport Landelijk Telefoonnummer niet-acute zorg. GGD GHOR Nederland, juni 2020
- Ambulante Hulpverlening Midden Nederland, 2020
- Beantwoording IAK Vragen. Overheid.nl, maart 2020
- Bijdrage aan de internetconsultatie Wams. Sociaal Werk Nederland, 2020
- Concept Memorie van Toelichting, november 2020
- Concept Wetsvoorstel Wams, januari 2021
- Concept Brochure Wams, november 2020
- De arbeidsmarkt van het sociaal domein – Eindrapport. AZW, 21 juni 2019
- Eindrapport Verkenning Regeling Maatwerk Multiprobleem Huishoudens. Rijksoverheid, mei 2019
- Gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Nederlands Jeugdinstituut, 1 december 2020
- Handboek Meting Regeldrukkosten. Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, 2018
- Integrale aanpak multiproblematiek en arbeidstoeleiding: Handreiking voor professionals die een integraal team opzetten of herijken. Nederlands Jeugdinstituut, april 2012
- Internetconsultatie 'Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en enkele andere wetten'. Overheid.nl, juni 2020
- Kamerstukken II 34477 nr. 66. Overheid.nl, september 2019
- Maatschappelijk werk. Nederlands Jeugdinstituut, 18 december 2019
- Mag u persoonsgegevens verwerken? Autoriteit Persoonsgegevens, 2020
- Multiprobleemgezinnen. Nederlands Jeugdinstituut, 2020
- Multiprobleemgezinnen Veiligheid & Overlast. CCV, februari 2019
- Multiproblematiek van particuliere huishoudens 2016. CBS, 2020
- Overall rapportage sociaal domein 2017. Sociaal en Cultureel Planbureau, december 2018
- Platform Multiproblematiek, 2020
- Rapport en factsheet over aanpak multiproblematiek gezinnen. Zorg en Veiligheidshuizen.nl, 6 augustus 2018
- Sociaal domein op koers? Verwachtingen en resultaten van vijf jaar decentraal beleid. Sociaal en Cultureel Planbureau, 2020
- Verwerking van persoonsgegevens in het sociaal domein: de rol van toestemming. Autoriteit Persoonsgegevens, april 2016
- Wat zijn persoonsgegevens? Autoriteit Persoonsgegevens, 2020
- Welke branches vallen onder de sector zorg en welzijn? CBS, 15 februari 2019
- Wetsvoorstel aanpak meervoudige samenhangende problematiek. VNG, juni 2020
- Wie werken er in de sector zorg en welzijn? CBS, 21 december 2020

II Samenvatting interviews

Om inzicht te krijgen wat de impact kan zijn van het wetsvoorstel Wams op organisaties en hun cliënten en leden, zijn er gesprekken met organisaties – brancheorganisaties en zorgaanbieders) gevoerd. We hebben hierbij geen 'standaard vragenlijst' gehanteerd, maar zijn écht in gesprek gegaan over de (te verwachten) impact van het wetsvoorstel.

De algemene positie ten opzichte van het wetsvoorstel Wams.

Alle respondenten staan *positief* tegenover het wetsvoorstel Wams, mits de antwoorden vanuit de internetconsultatie worden verwerkt in de vernieuwde versie van het wetsvoorstel. Daarnaast geven zij aan de hoop te hebben dat het wetsvoorstel vooral ook aansluit bij de bestaande wetten: zo wordt het werk vergemakkelijkt en niet tegengewerkt.

De (te verwachten) impact voor de organisatie en hun cliënten en leden ten aanzien van informatiedeling en gegevensverwerking.

- Enkele respondenten verwachten dat een hulpbehoevende burger niet alle informatie die nodig is, ter beschikking stelt. Dit is geen bewuste actie: hulpbehoevende burgers delen alleen het probleem waar ze hulp voor hebben gevraagd zonder zich te realiseren dat het probleem wordt veroorzaakt door of effect heeft op andere problemen. In de praktijk verwachten zij nog zelf onderzoek te doen om te bepalen of de zorg ook daadwerkelijk het probleem oplost.
- Respondenten stellen dat alle organisaties op een andere manier rapporteren via andere systemen. Zij vinden dat het wetsvoorstel duidelijkheid moet geven over wie men moet rapporteren, in welk systeem het gerapporteerd moet worden, met wie de informatie gedeeld moet worden en welke voorwaarden (bv. het bewaren van gegevens) hier aan verbonden zijn. Het (gebrek aan) koppeling tussen verschillende systemen is een van de belangrijkste redenen waarom respondenten verwachten dat regeldrukvermindering niet een, twee, drie kan worden "verzilverd". Dit heeft tot een nuancering van de oorspronkelijke regeldrukberekening geleid.

De (te verwachten) impact voor de organisatie en hun cliënten en leden ten aanzien van het casusoverleg en de gecoördineerde aanpak.

- Respondenten hopen dat door dit wetsvoorstel, gemeenten ook beter inzichtelijk hebben wat het aanbod is van de hulpverlenende organisaties. Dit voorkomt, zoals in de huidige praktijk wel voorkomt, dat 1) verkeerde zorg in een bepaalde situatie wordt geleverd, en 2) dat organisaties bepaalde zorg niet kunnen leveren die gemeenten wel voor ogen hadden (omdat zij dit niet in huis hebben).
- Respondenten vinden het belangrijk dat de coördinator van de integrale en gecoördineerde aanpak een onafhankelijke rol heeft: de coördinator is bij voorkeur niet de geldverstrekkende partij (bv. de gemeente die een uitkering toekent) of de hulpverlenende partij (bv. een organisatie die een gezin met het geven van zorg helpt).

De (te verwachten) impact voor de organisatie en hun cliënten en leden ten aanzien van de ernstige problematiek.

Respondenten benadrukken dat de definitie van ernstige problematiek goed verwoord moet worden in het wetsvoorstel. Ook bij ernstige problematiek speelt het medisch beroepsgeheim een belangrijke rol. Daarom moet het wetsvoorstel Wams, nog meer dan

bij situaties waar geen ernstige problematiek is, een balans zoeken tussen het beschikbaar stellen van informatie over de hulpbehoevende burger voor meerdere domeinen en het blijven houden van het vertrouwen van de hulpbehoevende burger (zodat hulp welkom blijft).

De mogelijke neveneffecten op het gebied van 1) privacy en gegevensbeveiliging, en 2) de invloed van gemeenten, die het wetsvoorstel Wams kan hebben.

Respondenten vinden het goed dat de gemeenten meer worden betrokken: zo zijn zij op de hoogte van de situatie met de burgers in hun gemeente. Wel vinden respondenten dat de gemeente niet per se als verantwoordelijke van de integrale en gecoördineerde aanpak moet optreden, maar als verantwoordelijke om alle partijen om tafel te brengen. Als de verantwoordelijkheid van een casusoverleg bij de gemeente ligt, lost het volgens de respondenten niks op. Als betrokken organisaties de verantwoordelijkheid hebben, werkt iedereen samen om meervoudige problematiek op te lossen.

Aanbevelingen m.b.t. het weghalen van schotten tussen financieringsstromen.

- Eén beschikking voor één cliënt die gebruikt wordt datgene wat écht nodig is om meervoudige problematiek op te lossen. Bijvoorbeeld het zoeken naar werk en het krijgen van individuele begeleiding in de schuldhulpverlening in plaats van verplicht langs te gaan bij een psycholoog. Belangrijk hierbij is dat de beschikking alleen gebruikt kan worden in een van de domeinen waarin de cliënt geholpen wilt worden.
- Creëer een potje voor domein-overstijgende kosten. Zo is er geen onduidelijkheid en strijd over wie welke extra gemaakte kosten terugkrijgt. Dit zorgt er ook voor dat organisaties minder handelingsverlegen zijn: er is zekerheid dat er voldoende geld is om de zorg te leveren die nodig is.
- Meer informatie voor hulpbehoevende burgers nadat ze uit de verzekerde zorg komen (bv nadat meervoudige problematiek, enkelvoudige problematiek wordt). Hulpbehoevende burgers weten vaak niet dat zij naar een gemeente moeten voor hulp.